

ԴԻՒԱՆ ՍՈՒՐԲ ՅԱԿՈԲԻ

ՆԱՄԱԿԱՆԻ

ԳՐԻԳՈՐ ՇՂԹԱՅԱԿԻՐ ՊԱՏՐԻԱՐԷԻ

ՆԱՄԱԿ ԹԻԻ 38 (50Բ)

ՀԱՍԾԷ

Աստուծոյ

Հասցէ գիրս ի Սուրբ Երուսաղէմ, ի Սուրբն Յակոբ,
 ի ձեռն Թէոդորոս եւ Գարրիէլ վարդապետաց. ան-
 րայ ի նոսա Հասուցանողն՝ յԱստուծոյ օրհնեացի, ա՛մէն:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Է՛

Պատուէի որդոցդ իմոց ի բրիստոս՝ Տեառցդ Գարրիէլի
 եւ Թէոդորոսի Աստուածաբան վարդապետացդ բազմա-
 կարօտ ողջունիւ յայտ լիցի:

[Մարտ 26, 1737]

Ձի ահա յղեալ մէնդիւն յերից ազգացդ Գրիգոր անուն եհաս աստ ի
 Բիւզանդ՝ եւ գրեւն՝ ի մեղ եւ ի տեարսն եհաս որպէս եւ գրեալ էիք. եւ ի միւս
 օրն գէ'ալ եղեւ զի Եաֆաջու կօմարուկչու մարդն Տանտապարհօրդ եղեւ մէնդիւրոյ
 ի Յոսպէ՝ վասնորոյ յաղայ Պապասիկն շուտով զիր ատաք ի վերայ մութէնէ-
 լիին եւ ընդ այլ գրեւաց յղեցաք առ ձեզ՝ ոչ միայն մեք՝ այլ եւ միւսն եւս՝
 եւ դարգերն էլ շիպէկն առեալ յղեաց յօրատուն՝ եւ յամէն էառ զի Հոգասցէ վասն
 զի հնար ոչ զոյ թէ աստ իր ինչ Հոգասցի, ցորքան փոխանորդն մեծին իւր փո-
 խանորդիւ արատաբոյ է Պօլսոյս՝ վասն այնորիկ եւ մեք սէրկէրտան նստեալ
 կամք՝ զոր տէրն ամենայնի մեղ ողորմեացի՝ եւ ստան առնեղ այդորիկ խոր-
 հեցաք յղել այդր դատարի՝ զի բանն յուշ կլինի՝ եւ զի'նչ օգուտ նստիլն իւր
 աստ. վասնորոյ որպէս գրեալն էիք, Գ. աղղս Ժ. ահան զուշ որ լինի լ. զուշ
 առաք իւրն խարջլի եւ յղեցաք առ ձեզ. եւ զուք որպէս կամիք այնպէս արա-
 րէք ըստ պաղարին զոր ընդ զմա արարեալ էք. զի թէպէտ ինքն ասաց թէ կա-
 միք՝ մնամ մինչեւ իրն լիցի՝ զի առեալ դնամ, բայց երբս ոչ կամեցաք դմբ-
 նալն վասն յուշ լինելոյ իրին. եւ որպէսն մեր այս է. զի այսօր ի Մարտի ին-
 մեծ Ժողով եղեւ ի Սուրբ Աստուածածնի Եկեղեցին վասն Սրբոյ Տանդ եւ մերս
 որպէսսութեան եւ իմ դամօթն յետ դնելով՝ զամենայն ինչ խօսեցայ վասն մեր
 եւ վասն Պատրիարքին մերոյ՝ եւ պահանջեցի նաղրր դապղիմայ Հաստատելի՝

զի պապութիւն իմն ի մէջ իւրեանց գոյր եւ Աստուծով զսակաւ նշոյլ ինչ սիրոյց ցոյց ետուն՝ միարան քաշանայք եւ ժողովուրդք զձայն բարձեալ թէ որպէս կամ իս՝ այնպէս արասցուք, եւ արձակեցան խաղաղութեամբ. եւ Աստուծով ի վերայ այնմ խորհրդոյ եմք՝ աղօթս արարէք մասն մեր. եւ զի թէպէտ եղեւ զժառութիւն ինչ ի մէջ Պատրիարքին մերոյ եւ Սրբոյ Էջմիածնի նուիրակ Պետրոս վարդապետին, յաղգմանէ շարին, եւ ի շարաց ոմանց մինչ մեր ի մահին հիմա հիւանդութեան էաք. Աստուծով եւ այն եւս խափանեցաւ եւ յամօթ եղին այնք՝ որք զշարին զործեցին. եւ զայստակ մասն այնորիկ պրեցի իմ սիրելեացդ՝ զի մի՛ ոք զայլ իմն բան զրիցէ այդր՝ զի այնպէս եղեւ: Եւ կաթողին սիրով զողջոյն տամ միարան եղբարց մեծաց եւ փոքունց, եւ սիրելի սրբոցն իմոց Յովաննէս յովնիմաստ վարդապետին, եւ Կարապետ եւ Յակոբ վարդապետաց՝ եւ տիրացու մահաւոր Գաղպարին, եւ թարգման տիրացու Պօղոսին. եւ զայս զիտասջիբ իմ ցանկալիք. զի ի Յունմարի լա՛ մեր սիրելի սրտացաւ բարեկամ մահաւոր Սարգիս զարփայն անյիշելի ցաւօք տարածամ մահաւոր յանկարծ ի կենցաղոյս փոխեցաւ, եւ մեծ տրտմութիւն եղեւ մեզ. մասնորոյ ի հասանիլ զրոյս՝ զանուն նորա զրէք ի մէջ յիշատակի տետրակին, եւ քառասունք տայք կատարել՝ զի տէրն ամենայնի սղորմեացի հոգոյ Նորա, զի մեծ բարեկամ էր Սրբոյ Տանդ՝ եւ մեզ:

(Լուսանցքիմ վրայ) Սրբոյ Հօրն իմոյ բէկոյ վարդապետիս փափաղմամբ մեծաւ զողջոյն սիրոյ ընծայեմ իւրն եւ իւրայնիոցն. եւ որպէս զրեալ եմ ի նախկին սիրն այնպէս թող լինի: Այլ եւ զայս ծանիք ո՛րքիք իմ. զի այդ մէջզիլ Գրիգորդ ի զալն իւր այտի՝ հանդիպեալ է յԱռանայ քաղաքն եւ նաչար՝ միացեալ է. աղաչեցեալ է զիշխանս քաղաքին եւ երեսուներեք զուշ ի նոցանէ առեալ. ձի մի գնեալ այն զրամօքն հեծեալ եկն տա՛ եւ առաի կրկին հեծեալ զձին եկն այդր. զի էրէմարն Գրիգորին մնաց. եւ լգ. զուշ զրեցաք մեր զանձապետաց զի ի զանձանակէն տայցեն. արդ, ծ. զուշ ընդ միւսոցն առաք եւ լգ. զուշ ձիոյ գին, որ լինի խղ. զուշ. հիսապ տեսնիք հետ իւրն եւ ի վերայ այն խղ. զուշին զիւր վարձն ընաք եւ տայք որպէս եւ խոստացեալ էք. եւ չլինի թէ յայդ տեղդ ձեր գլխաւ արդ եւ մահաւոր անուն տայք կամ ժողովէք, զի միտս է այժմ. բայց թէ ի նոր զատուորէն զիւր մի առեալ յղէք, որպէս ի հնոյն առեալ էիք յանձնարարութեան, որ տամք ի շէն իսլամ: զի այն զատուորի հնոյ գիրն յոյժ օգուտ եղեւ մեզ ի կողմանէ մտղոտեացն զի իմացան զատութիւն եւ զգրկողութիւն նոցա. բայց յոյս մեր յԱստուած եւ ի սուրբս իւր. եւ ողջ լերուք ի տէր եւ ի պարծանս հիւրոյս Գրիգորի, որ ի Մարտի իզ. յօր տօնի Սուրբ Լուսատուին մերոյ զգիրս ծրեցի ի Սուրբ Աստուածածնի եկեղեցին որ ի Ստամպոլ. բաւ է:

1 Աճճար, աճօգմական: Ակամայ:

ՆԱՄԱԿ ԹԻԻ 39 (53Բ)

ՀԱՍՏԷ

Ի Սուրբ Երուսաղէմ
 Ի ձեռս Թէոփորոս եւ Գաբրիէլ եւ Յովաննէս
 վարդապետաց հասցէ գիրս ի բարին

է՛

Ազնիւ սրբոց իմոց ժրջանիցդ Տեարցոյ Գարբիէլի,
Թէոդորոսի եւ Յովաննու աստուածաբան վարդապետաց
հարազատ ծառայիցդ Աստուծոյ եւ Աթոռոյց Սրբոյ.

[Յունիս 25, 1737]

Մեծաւ շնորհակալութեամբ եւ բազմաւ զոհանակութեամբ զորքս՝ յսէ՛ր եւ զԱստուծոյ օրհնութիւն յո՛յժ կարօտի մատուցանեմ. եւ արտասուօք խնդրեմ ի հեշտալըոյ տեսնել՝ զի պահեսցէ՛ զձեզ ընդ հօխանեաւ ամենագօր աջոյն իւրոյ՝ ազատելով զձեզ յամենայն փորձութեանց եւ յանիրաւ արանց. եւ որպէս ջանիւ մեծաւ Աստուծոյ զգործն կատարելով երեսապարզ զձեզ տաւ արարիք. տէրն տերանց զձեզ պահեսցէ պարզերես յօրն աներկի. եւ զի ահա յաջողմամբ տեսան տէրունակսն ուխտաւորքն բարեաւ եկին անփնաս շնորհակալ ի Սրբոյ Աթոռոյց եւ ի ձէնջ ուրախ սրտիւ. իբ՝ օր կացեալք ի վերայ ծոփուն խաղաղ օդով. եւ բազմաշխատ սիրելի սրբին մեր Աստուածատուր վարդապետն՝ դամենայն զգրեան՝ գովՓառան, գաղբանան՝ եւ զարդիւնն՝ ձեր դրբոյ միւսխաղան լի եւ պատարուն հասոյց եւ թէլովմ արալ ի ձեռս մեր. հասցէ ձեզ տէր յօգնութիւն որպէս զուր հասիք մեզ. զիտէ տէր սրբիք իմ, զի որ ինչ ի հետս կայր՝ եւ ի նուիրակացն եւս յղեալ բերի. եւ մասն ինչ ի ձեր նոր յրդածէն ամենայն յայտեղաց յանցեալ ամի արարեալ պարտքն զնաց որ զեռ մեք չէաք ի տեղս եկեալ արարեալ էին. եւ զեռեւ տուան ի կախ է անտիրին. եւ մեզ արդիւնք ինչ տաւ ո՛չ եղև զի նուիրակ Սրբոյ Գահին ի մէջ քաղաքիս էր. եւ Հօգեւոր տէրն առ Աստուած փոխեցաւ ի նոր Կիրակէին. հոգոյ նորա Աստուած ողորմի. եւ նոր լինօղ զեռեւս յայտնի չէ. ի Մայիսի Գ. զրեալ զիրբս վասն մահուան համշիրակ սիրելի Հօր եւ եղբօրն իմոյ Մարտիրոս վարդապետին եհաս ի մեզ ի Յունիսի ԾԳ. Ո՛րդեակ իմ Գարբիէլ վարդապետ, եւ լալով լացի զնա եւ լամ զիսցնութիւնս իմ որ կարօտ մնացի յիմ սիրելեացն. տէր ողորմեացի հոգոյ նորա եւ ընդ սուրբս իւր դասեսցէ՛ եւ ձեզ զկեանս յերկարս տացէ. եւ ի տեղի նորա ի Սուրբ Հրեշտակապետն պատշաճ համարիմ զի տէր Գաղպարն լիցի. բայց սիրով համոզիցէք զնա եւ մի՛ խտուրթեամբ. Աստուած խէր տայ ձեզ՝ զայս խեղճ փտած ձեր տէր Սահակն է՞ր հանիք այտի՝ որ եկն նա այլ անկաւ ի վրաս. զի որպէս լսեմ այժմ կտրած ականջ պետն յայ իմ է փոխեալ ճարպն գակամբ եկեալ զմեծամեծս բարբառելու եւ զիւր զպիղծ լուկոտն առ ինքն բերելով. ափսոս զձեզ որ զմէկէլ ունկն չէք կտրեր անտի հանելով. թէ յիրաւի է զրեցեալքս եւ լսածս. մեր խեղճ Աթոռն՝ մինչ հիւանդ էի անկեալ՝ յինէն զազտ զնաց զբուշտն ետ հանել՝ եւ հոգին է՛ւս ել ի մարմնոյն եւ թաղեցաւ՝ ես զի՞նչ առնեմ. բայց զկտակազիրն տեսի, զի ի հանգուցեալ լուսարար Աստուածատուր վարդապետն փոքր անտուկ մի ամանաթ է տուեալ լինի թէ ի Սուրբ Սարգիսն է. թեզ մեր որդի նոր լուսարար Աստուածատուր վարդապետն հանէ բերէ առ ձեզ՝ տեսէք զինչ կայ ի մէնջ, ինձ ծանուցիք. զգրեան ի տեսան հասուցաք եւ եղև օգուտ, բայց զի մեծին փոխանորդն տաւ ո՛չ է, ամենայն իր անկտաւար է, ոչ մերն միայն, այլ համայնց. այլն ստիւրայի ոչ բարով եկն աստ՝ այլ զվասն է՞ր զալն ոչ իմացաք, զի բնաւ երթեւեկութիւն առ միմեանս ոչ ունիմք եւ ոչ զրոյց. Մարտիրոս եւ Աստուածատուր վարդապետաց ըստակն՝ եթէ կարելի է՝ աստ յիցէք. եւ եթէ ոչ՝ առ պատ-

ուելին իմ բէկոյ վարդապետն մնացէ՝ և արտասուօք ի ձէնջ խնդրեմ և հարկիւ սիրոյ պատուիրեմ չլինի թէ զիմ ձեր բէկոյ վարդապետի օրհնեալ սրտին դառնացնէք. այլ սիրով և մխիթարութեամբ պատուեցէք և մեծարանօք վասն Աստուծոյ և մերս խաթերն. և ահա ք. մեծ խաչ յերկուց հանգուցեալ պետացն յանուն ետու ի շինել. զգահրէնն՝ քան զայլ ամացն աւելի լցէք. թէ ի տեղն մնայ դարար չէ. և մեր միտքն Աստուծոյ ի պաշն է՝ միայն ի Սուրբ Տեղիսն աղօթս արարէք, զի յաջողեցէ տէր զգործս մեր ի բարին. զիտէ Աստուած զի յո՛յժ զգուեալ եմ յաստ կենալոյս սակոյ յոյժ պատճառի որ չէ՛ այժմ զբելի. Լատինքն յայնմ կողմանէ զոր գրեալն էիք թէ պոթալ արա՝ մեզ յայնմ կողմանէ բան մի բնաւ չյիշեցին.

(Լուսնեցիին վրայ) Ո՛հ լալոտ աշօք թախծեալ սրտի բեկեալ անձամբ պարանցափար խղճալի կարօտի զողջոյնն սիրոյ քեզ ընծայեմ, Հայր իմ հօգեւոր և լոյս աշացս Յայննէս ծերունի բէկոյ վարդապետդ իմ. հարցանելով զորպէս երանելոյդ. եղբայրն մեր Մարտիրոս վարդապետն ևս պնաց առ Գրիստոս թողլով ինձ սուգ և արտօսք՝ վասն կարօտ մնալոյ մեզ ի միմեանց. այլ կամք տեսնեմ օրհնեալ լիցի. և Սուրբ Հոգին Աստուած գեղ և թղմեզ մխիթարեցէ. ընէ. (1500) զուշ կէլիւրն Սրբոյ Յարութեան ի մեզ եհտ, տէր տացէ քեզ և մեր որդոցն կարողութիւն. և ահա զուսմաշի ք. փեղկն լրացաւ. Աստուած տայ որ նախն հասանի բոյանդակն. և ի տէր ողջ լեր հոգսս իմ հոգի. Ամենայն Հա՛րց Եղբա՛րց և որդոցս միաբանից՝ կարգաւորաց և մահտեսեաց իմ սիրուն սիրելեացդ՝ այլ և բազմաշխատ զործակարացո՛ւ՝ բժայեմ յոյժ կարօտի զսիրոյ ողջոյնն և զԱստուծոյ օրհնութիւնն. և խնդրեմ աղերսիս զմեզ յաղօթից չմոռանալ. սի՛րելի որդիք իմ մոմճի կարապետ վարդապետ և թարգման տիրացու Պօղոս՝ իմացայ և զձեր տուեալ արդիւնքն՝ Աստուած ձեզ վարձաւատոյց լիցի և ի տեսնէ լերուք օրհնեալք. Պօ՛ղոս ըզդայմէն չմոռանաս մարդարիտ զբոլղ. զինկլիղու զմեր նաւն պիտիք վարձէաք, էլլէին չեթող թէ զհէրման նաւն վարձեցէք և դեռ ոչ է եկեալ այն նաւն աստ. և ի տէր ողջ լերուք ի պարծանս կարօտ Գրիգոր իւր պետի, որ ի Յունիսի ին. զգիրս ծրեցի ի վանքն մեր որ յԱսկուտար. բաւ է:

Ասորոց Հայապու դէտ Գէորգ վարդապետն գրեաց մեզ՝ թէ գրեա՛ քո մարդոց որ մեր վանաց տիրութիւն անեն մինչև մեք մարդ բոլրեմք. և ես իւրեանց կաթողիկոսին գրեալ եմ թէ լաւ մարդ մի բոլրեալ. վասնորոյ տիրութիւն անէք վասն Աստուծոյ զի մե՛ր են. Ամէն զործակալ հետ իւր զործոյն կեցցէ, և սիրով ընդ միմեանս կացէք և զիրերս շահեցէք, մինչև Աստուած յայս արասցէ մեզ՝ կրկին ողջ լիք:

Սարկաւազ մահտեսի Աբրահամին իմ վաղեմի սիրելոյն զողջոյն և զԱստուծոյ օրհնութիւն ընծայեմ. և ի ձէնջ խնդրեմ զի տիրութիւն առնիցէք նմա և խարճլիւիկ այլ տայք նմա զի ուժուր տեսած մարդ է ո՛րդիք. իմ սիրելի մահտեսի Գաղպարին տամ զօրհնութիւն Աստուծոյ. և իմ որդի Յակոբ վարդապետին և ծնողաց իւրոց զՍուրբ Հոգոյն Աստուծոյ զընտրէն ընծայեմ, յԱստուած և ի ձեզ յանձին. հարազատ որդոցս մահտեսի Ներսիսին, մահտեսի Եղլային, մահտեսի Աբրահամին կրկին զԱստուծոյ օրհնութիւնն տամ. ո՛րդիք, ի զործս ձեր արի կացէք՝ զի զօրհնութիւն և զարքայութիւն տեսնեն ժառանգիցէք. և տէր օղնեցէ ձեզ՝ ամէն:

Հայցիւ մեր բարեկամաց յայդ զրարեր Հրէէն և. զուշ ստաք. տայք, զթէմէսիկն առնուք ի նմանէ:

1 Պարէն, արմտիւի պահեստ:

ՆԱՄԱԿ ԹԻԻ 40 (58Բ)

ՀԱՍՏԷ

Աստուծով

Հասցէ գիրս ի ձեռն Աթոռակալ Գարբիէլ
 վարդապետին. եւ տեղապահ Թէոդորոս վարդապետին եւ
 Կարապետ եւ Յովաննէս վարդապետաց՝ անբաց Հասու-
 ցանոցն ի նոսա զվարձս յԱստուծոյ անցէ՝ ա՛մէն:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Է՛

Իմ աշացս լոյս քրտնաջան որդոցդ՝ Տիարցդ Գարբիէլի,
 Թէոդորոսի, Յովհաննու եւ Կարապետի վարդապետացդ՝ զողջոյնն
 քրիստոսաւանդ բաղմախղձ կարօտիւ բնծայեմ, եւ դտեառն
 օրհնութիւն մատուցանեմ

[Սեպտեմբեր 1, 1737]

Եւ ի հեշտալրոյ տեառնէ խնդրեմ զի պահեսցէ զձեզ յամենայն ձախո-
 դակի փորձութեանց, յերեւելի եւ յաներեւոյթ թշնամեաց. եւ յայտ լիցի հո-
 գեծին զաւակացդ իմոց՝ զի նախ պալլիւնէին եկն զբերօք՝ ընդ նմա եւ զարբին
 Յակօրն. զնա արդելաք եւ փոխանակ նորա զԶիլինկիր մահտեսի Սարգիսն յը-
 դեցաք միաբան, որ է պատուական այր եւ գիտուն ի գործս իւր՝ միայն շա-
 հեկն է հունար. եւ յետոյ ի Սեպտեմբերի Կ. եկն յանկարծ Ղօթիմազ Սարգի-
 սրն, եւ զբերեալ գիրս նորա եւս ընթերցաք. ո՛րդիք շէն Զէյզու բանն թէ լի-
 նէր՝ մեք կը հոգայեաք. այլ անհնարին թէ լինիցի, միայն Աստուծոյ է գիտե-
 լի. բայց թէ տափաղքն առնիցեն՝ զայն ոչ գիտեմ զի բռնադոյնք են ի մէջ քա-
 դաքիս. եւ ահա Աստուծով ուխտաւորաց նաւն ի Սեպտեմբերի Բ. ել աստի՛ է-
 միրհաճ նոյն ինքն մեր սիրելի բաղմաշխատ որդի Կեսարացի Աստուածատուր
 վարդապետն. օրհնեալ լիցի յԱստուծոյ եւ ընկալարուք զզա մեծաւ պատուով.
 եւ զնոյն զզա կրկին ի զարնանային եղանակին յղիցէք ընդ ուխտաւորաց. ըզ-
 դա եւ ոչ զայլ ոք. եւ լուայ թէ ամենայն մարդ յիւր գործոյ վերայ չի կենար՝
 զիւր գործն թողեալ յայլոյ գործն կու խանութի. ո՛րդիք ի՞նչ եղեւ ձեզ այս
 մէկ տարիս այլ համբերեցէք. աշխարհ ի վրդովման միջի է. զոհութիւն Աս-
 տուծոյ զուք հանգիստ էք, է՞ր զմիմեանս կու խոցոտէք, ամօթ չէ՞ մի. գոր-
 պէսն ինքն գիտէ եւ իւր քերայ ժողովելն. եւ թէ բան մի կայ՝ է՞ր ինձ չէք ի-
 մացուցեր. մասնորոյ ո՛րդիք իմ սիրելիք. արտասուօք զձեզ աղաչեմ մի՛ ըզ-
 բանն ձեր յոտք ձգէք, զմիմեանց բեռն բարձէք. եւ Երեմիա պետին ես ի՞նչ
 պարտիմ որ նա յինչն Բնձ. զոռչ կուզէ. ո՛չ ամաչէ յիւր ծերութեան այիքն.
 գարմանալոյ բաներ կլխեմք փա՛ռք Աստուծոյ. արդ ահա ի Սեպտեմբեր ամ-
 սոյ Բ. օրն ել աստի Աստուծով նաւն. տեառն զոհութիւն այս տարոյ ուխտա-
 ւորքն շատի՛կ են, միայն շահե՛լ շահե՛լ պիտոյ է. Աստուծոյ խաթելն համար
 յամենայն կողմանէ շահեցէք՝ զի Աստուծով եւ նոքօք է Տունն Սուրբ չէն.
 պարանքն որ յըցաք՝ կայ որ պիտի բացուի ըստ Հասարակաց սոփոքու-
 թեան բաժանութի. եւ այն որ կըքեալ է թող մնայ՝ յինի թէ Աստուած բարի յա-
 ճողութն տայ զամբ մեզ պիտոյ է՝ այլ կամք տեառն օրհնեալ է. միայն կրկին
 անդամ զձեզ աղաչեմ արտացաւք իմ, մի՛ յետս չոյլիք յոր սկսեալդ էք՝ զզայ-
 րէթն ի ձեռաց մի՛ թողուք, զի մի ծաղր լիցուք թշնամեաց մերոց, զոր տէր

չանէ . օրհնեալն յԱստուծոյ իշխանն մեր մահտեսի Թօրուն Այսոյն երախտաւորն մեր մեծ , մին էնկուրցի կարապետ վարդապետ յղեաց ի խանէն թէ իմ խաթերս համար թող զրէ յերուսաղէմ որ շնեղեն զնա՝ արդ զի՞նչ կասէք , կարելի՞ է չէ ասել . զինչ որ տայ զապուլ արէք եւ սիրով ճամբեցէք աղայի խաթերն համար . եւ թէ զկերպ բանիս մեր զննիցէք զգործոյն՝ տեսնն Աստուծոյ է զիտելի . եւ իրք զարմանալիք առնէ տէր . միայն միարաննութեամբ զԱստուած աղաչեցէք՝ զի վերջն մեր ի բարին լիցի . վասն Աստուծոյ մի՛ նեղարարի վասն զրելոյս եւ թողութիւն շնորհեցէք՝ զի ի սիրոյ սրտիս զրեցի . եւ ողջ լերուս ի տէր եւ ի պարծանս տառապելոյ Գրիգոր պետի . որ ի Ապառեմբերի ա . զյիւրս զրեցի ի Բիւզանդիոյ Սուրբ Աստուածածնի եկեղեցին , բաւ է :

(Լուսանցիին վրայ) ՅԱստուծոյ օրհնեալ իմ սիրելի խոհեմ եւ հանձարեղ մահտեսի Գաղապրին հօրեղբայր կոչեցելոյ , կարօտ անձկութեամբ զԱստուծոյ օրհնութիւնն եւ զսիրոյ ողջոյն յորդ սիրով բնծայեմ . եւ զինչպետ սիրելոյն իմոյ հաջի Եօհաննիս դուստն օրհնութիւն տամ . տէր իւրն կարողութիւն տացէ . նաեւ ամենեցունց եղբարց եւ որդոց զԱստուծոյ օրհնութիւն մատուցանեմ . ո՛րդիք , զիտեմ որ պիտի՛ր տրանձալք թէ է՞ր ուխտուորաց ձեռք շատ զիր է տուեր . զիտէ տէր որ ամէնքն իրիճայով է . եւ յորժամ դան բարով , զիս կամաշեցնեն . Աստուած չենէ որ մինչեւ յայն օրն ի տեղս մնամ . բայց զխաթրն ի տեղն պահել յաւադոյն է՝ եւ բաւեսցի :

Բաղմաշխատ որդոյ իմոյ թէրճիման տիրացու Պօղոսին զԱստուծոյ խնամքն եւ զօրհնութիւն մատուցանեմ սիրով մեծաւ . տէր տացէ զկարողութիւն ա՛մէն :

ՆԱՄԱԿ ԹԻԻ 41 (59Բ)

ՀԱՅՏԷ

Հասցէ զիրս ի սուրբ Երուսաղէմ ,
յամենացանկալի Աթոռն Սրբոյն Յակոբայ ,
ի ձեռս Աթոռակալ Գարրիէլ վարդապետին ,
եւ տեղապահ Թէոդորոս վարդապետին , եւ
այլոց եղբարց՝ ի բարին :

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ

Է՛

Տենչալի եւ վափապելի բաղմախտաւոյ ցաւակից հոգեւոր որդիք իմ ի Տէր , Աթոռակալ Գարրիէլ եւ տեղապահ Թէոդորոս վարդապետք , զանձապահ Յովհաննէս եւ մոմճի կարապետ խոհեմ պետք , զխանական մահտեսի Գաղապար եւ ժրաջան թարգման Պօղոս իմաստուն տիրացուք :

[1 Հոկտեմբեր 1737]

Յանձնէ վշտացելոյ եւ յողւոյ տառապելոյ՝ ի մշտախարան Գրիգոր մեղապարտ իրր պիտակ պետէ՝ խանդաղատ զթով՝ յո՛րդ արտասուօք՝ եւ անշափ սիրով՝ հասցէ առ ձեզ իմ աշացս յոյս վշտակիցբդ՝ սէ՛ր , օրհնութիւն եւ շնո՛րհ , հայցելով ի Տեառնէ՝ տա՛լ ձեզ զօրութիւն , արիութիւն , կարողութիւն եւ համբերութիւն : Եւ այս ինչ լիցի ձեզ յայտ՝ ցանկալիք դառնացեալ ողւոյս՝ զի ի Ապառեմբերի ժը յօրն աշնանամտի՛ զիրն ձեր որ յՈղոստոսի ք

գրեալ էիք, Շամայ մէնդիլիւ՝ տուաք նմա ի դոռւէ եւ անբաց եհաս առ մեզ. եւ
 ընթերցեալ գոհացաք զԱստուծոյ ընդ ողջութեամբ կեալն ձեր միամտութեամբ:
 Եւ թէպէտ իրն կատարեալ էր՝ սակայն զմահաբաւկան գիրն ձեր ըն-
 թերցան առ եւ շնորհակալ ի ձէնջ յամենիցդ եղեն, վասն կատարեալ սիրոյ
 առ մեզ. եւ մերս նուաստութիւն վա՛ղ ուրեմն շնորհակալ է ի ձէնջ: Եւ վասն
 Յունաց վէճիլ կեսարիին որ գրեալ էիք թէ ահա եկին՝ դեռ եւս բարոյ ոչ է եկ-
 եալ աստ, բայց կարծեմ թէ վասն իւրեանց իրին բերին զնա՝ խաբամբ հանե-
 լով աշտի՝ զի վանկատք յոլովք զոն զնմանէ եւ թուի թէ այլ ոչ տեսանէ զե-
 րուսաղէմ եւ զվէճիլութիւն տեղոյդ. այնպէս լուաք որպէս եւ գրեցաք կարծ-
 եօք: Բայց թէ վասն ելանելոյ նորա գիր մի ի դատաւորէն առեալ էիք կարի
 լաւագոյն էր՝ այլ յոյս մեր յԱստուած եւ յիւր սուրբն է: Եւ զամենայն
 զրանս գրեալ եմք եւ ընդ նաւին յղեալ. նաեւ զապրանս ձեռամբ մեր սիրելի
 էմիրհաճ Աստուածատուր վարդապետին՝ զոր Տէր զինքն զօրացուցէ, եւ խնդ-
 րեմ զի մի զա՛յլ ոք ընդ նաւին յղեցէք զի հաւատարիմ ծառայ է Սրբոյ Աթո-
 ռոյդ եւ որդի մեր, սիրով բնկալձիք եւ մխիթարանօք: Եւ վասն Ստեփանոս
 վարդապետին որ ի Սուրբ Հրեշտակապետն բէիդ կարդեալ էք՝ բարի է: Տէր
 Գաղպարն յիւր գործոց վերայ կացցէ: Եւ սիրովն Աստուծոյ զձեզ աղաչեմ եւ
 պատուիրեմ, զի վասն իւրատուց զբոյ իմոյ՝ թէ նախքան զնաւն եւ թէ ընդ նա-
 վին՝ եւ թէ այժմ մի նեղատրութ, զի ըստ առաքելոյ՝ ո՞ր որդի իցէ՝ եթէ ոչ իւր-
 րատիցէ հայր: ՉՍրբոյ Տանդ՝ զձեք՝ եւ զմիտքան եղբարց զբարին եւ զյաւն
 կամիմ. վասն այնորիկ յաշացս լուսոյս կեանեմ եւ կդրեմ, վասնորոյ թէ զի՛նչ
 որ գրեմ պարտիք սիրով ընդունիլ եւ կատարել: Որ եւ այժմ ահա զկարծիս
 երկուց կողմանցդ բառնալով զայս յայտնեմ զի թէ լիցի գիր ձեր ծածուկ առ
 իս՝ այնքան միաս չէ՝ որ կասկած կկրէք ի միմեանց՝ զի միեւնոյն բանք են ընդ
 յայտնի գրելեացն՝ թէ ե՛կ եւ զմեզ յայս գործոցս ազատեա՛ւ. եւ յընթեռնույն
 իմ, խորհիմ թէ իւրեանք ընդ միմեանս լաւ լինէին զայս ո՛չ գրէին. զի ա՛յլ է
 կարօտութիւն եւ այլ ազատութիւն. արդ՝ լալտ աշօք եւ աղերսիւ զձեզ խրա-
 տեմ, զի որովհետեւ աշխարհ գրելով զձեզ աղաչեցի՝ եւ չեղեւ սէր եւ միտքա-
 նութիւն ի միջի ձերում, որ եւ այս այլ յիմ մեղացն եւ յանյաջողութենէ՛, ու-
 րեմն զայս արարէք. իւրաքանչիւր ոք զիւր գործն թող կատարէ, զմիմեանց
 բանն ապախտ մի՛ առնէք, ի վերայ իրերաց մի՛ ծիծաղիք եւ զգործս ձեր տըր-
 տնջանօք մի կատարէք այլ յօժար կամօք եւ սիրով. եւ մի՛ փափաքիք ելանել
 լերուսաղէմէ, զի մի գուցէ անկանիցիք ի ձեռս աւաղակաց. որդիքն Խորայէլի
 տրտնջացին յանապատի եւ զրկեցան յերկրէն պարզեւաց. տրտնջայի եւ ես
 աչդր ընդ ամենայն փոքու տրտմութեանց՝ զրկեցայ ահա եւ ե՛ս յերկրէդ ա-
 ւետեաց մինչեւ ցալժմ. եւ զապագայն Տէրն գիտէ թէպէտ զյոյսս ոչ հատա-
 նեմ: Մի՛ անմտանայք եւ դուք ո՛րդիք իմ, գիտէ Տէր զի յայսմ միջոցիս՝ քան
 զօրհնեալ երկիրդ՝ հանդարտ ոչ գոյ՝ զոր Տէր պահեսցէ յամենայն փորձու-
 թեանց: Ո՛հ բիւր երանի թէ ի տեղդ մնալով յետին միտքանից լինէի, քան թէ
 եկեալ աստ՝ զայսքան շարիք դաջօքս տեսանէի՝ զորս մի ըստ միովէ գրելս է
 անհնարին: Առաջինքն պարտօք եւ տոկոսեօք վարեալ անտրտունջ ի տեղդ ա-
 խորժէին զկեալն, իսկ դուք ընդէ՞ր ոչ տայք փառս Աստուծոյ եւ համբերեցէք
 աչդր. կարօտ էք միթէ ինձ պէս անմտանալ եւ անկանիլ զոնէ ի դուռն: (Լու-
 սանցիք զի վրայ) Գոհութիւն Տեառն զի յԱստուծոյ պարգեւաց ձեզ ինչ ո՛չ գոյ
 պակաս, բայց ի հոգեւոր սիրոյ եւ յանմիտքանութենէ՝ եւ այն ոչ թէ յԱստու-
 ծոյ՝ այլ ի ձերոց անորոժակաց եւ յիմ մեղաց: Աստուծով զՍուրբ Տանդ՝ յի՛
 եմ յանձնեալ ի ձեզ եւ ոչ թէ դատարկ. եւ ամէնքդ՝ հասակաւ տիօք եւ խելօք
 կատարեալ, է՞ր զմիմեանս չհաճիք եւ վայելէք: Թողութիւն արարէք, ի սրբ-

տիս կսկծանաց եւ ի սիրոյ կզրեմ: Այն խելօքներ, դուք ի միմեանց կասկած կկրէք թէ զազոտ դիր կզրուի. եկէք աստ տեսէք որ յայլոց զբերովն յամենից ծոցն դիր կայ, զի յամենեւ մեծէ լուսոյ որ երզմամբ հաստատեաց՝ թէ յուստաւորաց զարտենէն մինչեւ ցերթալ նաւին յերուսայէմէ ինծ ղ դիր եկեալ է. եւ թէ զի՞նչ զբեալ կայ ի նոսա եւ ի՞նչ դիտեմ, զբողն դիտէ. եւ այս վասն է՞ր, եթէ ոչ ի ձեր քանուցն(?) յանմխարանութենէ, զի ոչ թէ ի ձէնջ է զբերն, այլ ի չար յանմխարան մխարանիցնէ, զոր թէ տայ Աստուած ժամանակ, նոցա հատուցումն պատրաստ է. դոցա արարմունքն աշպէս է, եւ դուք միամիտք՝ զմիմեանս ոչ դիտէք շահել եւ ես կամ ի տարակուսի, եւ զզինչ առնելու ոչ դիտեմ, զի սրտապէտն է վկայ՝ զի իմ կամաւս չէ՝ արդեւումն ինձ աստ:

Տեսէք ո՞րդիւք իմ Թէոդորոս եւ Յովհաննէս վարդապետք՝ զի յայն դառն պարտուց ժամանակն որ ի տեղդ էի, իմ ցանկալի որդի Աթոռակալ լուսահոգի վարդապետն յորժամ զնայր ընդ երկուց ազգաց մէկ խորհուրդ մի առնէին, եւ կամ թէ ի տեղ մի դրամ տալոյ լինէին, ինձ կու գայր առէր՝ թէ այս աշպէս եղև. եւ այլ հաւանութիւն կու տայի. եւ թէպէտ ի դրամ տալն կրտսունջայի, բայց յետոյ լիով կու տայի, զիմ որդոյ ըզն՝ ի տեղն կպահէի՝ թէ մի ծիծաղեացին ի վերայ նորա, ասելով թէ վէքիլի խօսքն մօտ յիւր մեծաւորն չի անցանիւր. եւ այն ի սիրոյ ժամանակն եւ մեք ի տեղդ՝ ահա մեր Պօղոսըն հոգովն թող վկայէ զի աշպէս էր: Իսկ այժմ ո՞րչափ զուշուրթեան ժամանակ է՝ որ պատեալ աղոյն ընդ մեզ թշնամիւր են, եւ մեք այլ ի տեղդ չեմք. պարտիք աշպէս խոհանութեամբ մնալ՝ զի մի ասիցեն թէ՝ այլապզիբ եւ թէ՝ նոքա՝ թէ ի Հայոց Վանից մէջն մեծ եւ փոքր չկայ, եւ զայս ոչ թէ վասն աշնորիկ զբեմ զի աստելութիւն ձեր յաւելցի եւ զապրանքն ցրուէք ինտիւ², այլ վասն կառավարութեան եւ կարգաւորութեան խրատ տամ, զի մի ծիծաղիցին ի վերայ ձեր թշնամիւրն: Եւ դու՝ որդեակ իմ Գարբրիէլ վարդապետ՝ զգո՛յ՜ լեր յամենայն իրս քո՝ զի ոչ թէ փոքր ինչ է վէքիլութիւն Սրբոյ Գահիւ. ընդ եզրարսդ սիրով լեր եւ ի նեղութիւնսն մի՛ տրտնջար. երկու կողմանքդ այլ ըզգոյ՜ կացէք եւ միարան սիրով, զի լրտեսք չատ կան ի միջի ձերում, զոր Տէր զայնպիսիսն խափանեցէ, եւ ձեզ խելք՝ սէր եւ միարանութիւն տացէ, զի եւ ես սրտազիւր եղէց ասկաւ մի: Եւ այս աշպէս. որ ունիցի ունին՝ լուիցէ: Որ եւ ես զարձեալ յորոք անկեալ զձեզ աղաչեմ, զի անցեալ տարոյ պէս մուղայիթ լինիք՝ եւ զարդիւնսն հաւաքէք, զի մերքն ահա Աստուծոյ զարթուցեալք՝ զրամ պահանջեն ի դատարկ յամոնէս՝ զայրէթն ի մօտ ձեզ մնաց: Եւ գտէ՞ք տէրն ք առնէք՝ եւ զմինն աստ ըզրկէք՝ թէ աստ լինիմ եւ թէ ոչ: Եւ մերքն լրեալ են թէ կիւլ Ահմէտ փաշայն յայդ կողմունքդ գալոց է, հարկիցին զիս թէ զբեմ՝ Գարբրիէլ վարդապետին եւ թէ բճումանին՝ զի յորժամ ի մօտ գայցէ՝ ընծայիւք առ նա զնացեն եւ վասն մեր զգիր վկայութեան ի մօտն սուցեն եւ յղեսեն. թէ նա աստ զայ եւ թէ ոչ՝ ի նմանէ զիւր մի պիտոյ է մեզ որ իւր առջօքն տեսեալ է. եւ թէ հնար է՝ ի դատաւորէն եւս զիւր՝ թէ Յոսէփն անհնազանդք են հրամանի. վասնորոյ եւ նոցա վէքիլն եկն ի Բիւղանդ, եւ զբայց մի լուսք թէ կեսարն ի մեր քաղաքապետէն մեծէ՝ եւ յայլոց քաղաքացոց արդ՝ եւ մահգոր պիտիւր առնու եւ զայ ոչ բարով: Աղաչեմ զձեզ զգոյ՜ եւ արթուն լերուք եւ Տէր Աստուած զձեզ զօրացուցէ ի վերայ ներհակացն ձերոց ներքնոց չար թշնամեաց: Կրկին աղաչեմ զի ամենեցուն եղբարց զսիրոյ ողջոյն յինչն ողջոյն մատուցէք եւ աղօթիս արարէք զի Տէր յաջողեցէ զի զմիմեանս տես-

1 Պատիւ, ամուս, համբաւ, պարկեշտութիւն:

2 Հակառակութեամբ ոգիով, նաեւ՝ յամառութեամբ:

ցութ : Եւ ողջ լեբութ ի Տէր եւ ի պարծանս վարանեալ Գրիգորի իբր պետի որ ի Հոկտեմբերի ա զգիրս ծրեցի ի Սուրբ Գէորգայ եկեղեցին որ ի Բիւզանդ : Եւ զոր Ղօրթմազ Սարգսին ի (20) զոռչ տայք եւ զիմ Աթոռակալի մայրիկն եւ զմահտեսի Մարկոսն չմոռանայք, բաւ է :

ՆԱՄԱԿ ԹԻԻ 42 (60Բ)

ՀԱՄՅԷ

Աստուծով

Հասցէ գիրս ի Սուրբ յերուսաղէմ ի Սուրբն Յակոբ՝
 ի ձեռս Գարբէլէ եւ Թէոդորոս վարդապետաց,
 զի ընթերցցին ի լուր ամենայն միաբանից՝ ի բարին :

ԲՈՎԱՆԴԱՆՈՒԹԻՒՆ

Է՛

Տեառնդ Գարբէլի, Տեառնդ Թէոդորոսի Աստուածաբան վարդապետացդ, եւ ամենայն միաբանիցդ եւ զործակարացդ՝ Հո՛րցդ,
 եղբարցդ, եւ որդոցդ իմ ըստ ոգւոյ՝

[6 Հոկտեմբեր 1737]

Զողջոյնն սիրոյ եւ զօրհնութիւնն Աստուծոյ յոյժ կարօտիւ բնծայեմ զստամացեալս ծերութեամբ Գրիգոր իբրու պետս անպիտան, Եւ ժտեմ ի բարձրելոյն՝ զի պահեսցէ զձեզ սիրով եւ խաղաղութեամբ՝ աղատ յամենայն շարեաց եւ ի սիրօթութեանց, եւ հարցանեմ զորպէսն ձեր ի բարին. իսկ թէ զմեկնեալս եւ զբաժանեալս ի ձէնջ մարմնով եւ ոչ ոգւով թէ զնիցէք՝ Տեառն Աստուծոյ փա՛ռք : Բայց ո՛րքան հեռացեալ եմ ի ձեր քաղցր տեսութեանց, ոչ զաղարի աշխարհաբանաց՝ յիշելով զսէրն ձեր զանշափ եւ զգութն, զոր Տէր արժանացուցէ կրկին սուրբ տեսութեանց ձերոց : Բայց զձեզ աղաւթ յալազին պաղատանօք ո՛վ սիրեցեալքդ ի Հոգոյս՝ զի զգայրէթն ի ձեռաց չթողուք՝ յՍուրբ Տան յիսութիւնն ի շէն պահեցէք՝ եւ ընդ միմեանս Հոգււոր սիրով միաբան կացէք. զո՛ր, զբէ՛ն, զնախանձ, զկապ եւ զկոխ ի ձէնջ անհետ արարէք եւ զսահման ժամակարգութեան հաստատուն պահեցէք յիշելով զանթիւ աշխատանս եւ զջան՝ զձեր եւ զմեր՝ եւ զիրս եւ զխորհուրդս ձեր արտաքնոցն մի՛ յայտնիցէք, եւ ընդ անիծեալ խորամանկ ազգին Յունաց զբարեկամութիւն մի՛ առնիցէք, եւ թէ զոյ ի միջի ձերում այնպիսի ոք՝ ի Սուրբ Տանէզ վտարեցէք եւ ի բաց բարձէք : Եւ զեկեալ օրհնեալ ուխտաւոր մահտեսիքն վասն Աստուծոյ լաւ շահեցէք զամենեւին վասն Աստուծոյ, զի ի բարեաւ դառնալն նոցա զպանկատ մի՛ առնիցեն. եւ ամենեցուն նոցա եւ քաղաքացոց մեր ժողովոյց. իսկ զհոգււոր ողջոյնն ի մէնջ մատուցէք : Արի՛ կացէք եւ մի՛ յուսահատք լինիցիք՝ աղքատի Աստուածն ողորմեցի մեզ եւ ձեզ կացէք եւ մի՛ յուսահատք լինիցիք՝ աղքատի Աստուածն ողորմեցի մեզ եւ ձեզ չանջեմ, զի Տէր յաճողեցէ զգործս մեր ի բարին : Եւ այս եւս մի՛ լիցի ի ձէնջ ծածկեալ, սիրելիք իմ, զի մեք զբովանդակ յոյս եւ զհոգս մեր յԱստուած ձգեալ սպասեմք ողորմութեան նորա, զի բարեխօսութեամբ տխարցն մերոց եւ ամենայն սրբոց իւրոց՝ եւ ձեր արժանամտոյց ազօթիւքն զթափացի ի մեզ եւ ի

տառապեալ ազգս մեր: Ամենայն՝ դուր բանից եւ խօսից չհաւատայք՝ թէ հրա-
տարակեցեն անիրաւ եւ անաստուած ազգն Յունաց. զի աստ ալլ գրոյց ինչ
ո՛չ զոչ բայց միայն այն՝ թէ ամենայն ազգ զիւր ժառանգութիւն կալցի եւ որ-
պէս էրն յառաջագոյն՝ այնպէս լիցի: Եւ թէ ի տեղդ աւելի եւ փակաս գրոյց
ինչ զոչ՝ փութով մեզ ծանուցէք: Յամենայն կողմանէ մուղայիթ լերուք, եւս
աւելի այն՝ զի ընդ պղծոցն այնոցիկ ի մաքառ մի՛ մտանիցէք թէ՛ դուք թէ՛
ուխտաւորքն եւ թէ քաղաքացիքն մինչեւ Աստուած այց արասցէ մեզ տառա-
պելոցս եւ ազատացս Քրիստոսի: Միայն զաղօթս (Լուսանցքիմ վրայ) յեր-
կարս ի Սուրբ Տեղիքն եւ ի Սուրբ յԱթոռդ խմովս հոգով առնիցէք: Եւ ողջ լե-
րուք ի Տէր եւ ի սարժանս կարօտատանջ չխեղոյս՝ որ ի Հոկտեմբերի զ զգրոս
ճրեցի յմուկուտարու մեր փանքն կոչեցեալ. բաւ է:

ՆԱՄԱԿ ԹԻԻ 43 (45Բ)

ՀԱՅՏԷ

Ի ծածուկ հասցէ զիրս ի ձեռս Աթոռակալ Փարրիէլ վարդապետին, Տեղա-
պահ Թէոդորոս վարդապետին, Փանծապահ Յովհաննէս վարդապետին,
մահտեսի Փաղտար Ամուճային, Թարգման տիրացու Պողոսին, զի ընթերց-
ցին ի միասին, եւ ճիշի ի վեր մի հանցեն, եւ ի Տեառնէ օրհնեալք լիցին՝
ա՛մէն:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ

Աստուծով

[17 Փետրուար 1738]

Ըստ յուղմանց խորհրդոց տառապելոյս՝ զանխուլ ի բարձրաց դասս ինչ
վարկայ ձեզ ծանուցանել խորհրդարար, իմ սիրելի որդոցդ հարազատից վըշ-
տակցացդ եւ շարշարակցացդ խմոց: Քանզի որովհետեւ միջոցս աղմկաւ լցեալ
տարուերին՝ իրբեւ զբազմախուռն ալիս ծովու՝ սարտ իսկ է ի մէջ կայացելո-
ցրս Աստուծով զպատրաստութիւն տեսանել՝ թէպէտ յաջողումն Տեառնէ: Եւ
այս է զոր ասեմա՝ զի յետ զնալոյ ուխտաւորաց ի սրբոյ քաղաքէդ՝ իսկ եւ
իսկ զամենայն արդիւնս Սրբոյ Տանն Աստուծոյ եւ զայլ իրս Սրբոյ Աթոռոյդ՝
տէֆտէրով յայլ եւ յայլ տեղիս թաղուաջիք հեռի եւ ի դուրս սրբոյ եկեղեցոյն
եւ ոչ ի վանաց. զի թէ հաշտութիւն չեղեւ՝ մե՛ծ խռովութիւն լինելոց է. մի-
թէ Աստուած զբարին յաջողեացէ, ա՛մէն: Գրեցից եւ դասս՝ շամցի Հաջի Պէ-
քիր պաշայն որ է մեր բարեկամն՝ յանցեալ ամն զիւր սիրոյ զրեաց եւ ընդ նը-
մին աղերս մեզ՝ թէ յերուսաղէմայ վերայ ինձ ասէմ մի տաս առնուլ ոսկէ-
զլիսութեան. եւ բարեկամաց ձեռօք առն միոյս ալլազոյց ծ (50) զուշ տուաք,
թէ գնայ յօրտուն՝ եւ բերցէ զգիրն. եւ նա ի գնալն ի ճանապարհին մեաւա. եւ
ծ զուշն գնաց: Իսկ ի զալ օրտունն աստ՝ կրկին ետու ձե (85) զուշ, զի առ-
ցէ ասէմ մի, մի ամն ի բարեկամաց մերոց՝ իսկ նա յետ ասուրց երկր զգիրն.
եւ ետու մեր Իսպրահիմին ընթեռնուլ. եւ տեսի զի փոխանակ զՊէքիր անուն
զրելոյն՝ Մէհմէտ զրեալ էին, եւ զիրն եւս անհաստատ. փասնորոյ որովհե-

¹ Բանակատեղ, ճամբար:

տեւ զբարեկամութիւն տեսեալ եմք յառնէն յայնմանէ, կրկին ԲՐ (82) դուռն
 ետու՝ եւ հաստատ ընդ ըստկի վերայ գիր առիւ. եւ օթուրախ² աղբ յերուսա-
 դէմ, որ կարի գժուար էր, աշղմ լինիլ՝ եւ եղև. վասնորոյ ո՛րդեակ իմ Գար-
 րիէլ վարդապետ՝ ահա զգիրն եւ դասէմէն առեալ յաղայէն՝ յղեցի ընդ դրոյս.
 դու որ կարի ծանօթ ես նմա, տո՛ւք զգիրն ի Պէքիւր պաշայն եւ ԲՐ դուռն առ ի
 նմանէ. եւ զդասէմէն մեր պատմեալ նմա՝ եւ բարեւ արա իւրն: Եւ զմիւս գի-
 րնն որ պաթալ մնաց Մէհմէտ անուամբ՝ դոյն եւս յղեցի. լինի թէ գաղտ ծա-
 խեցեա միոյ ումեք՝ զի հազար³ դանձ մի է ստացողին, թէպէտ մեզ վնաս եղև՝
 բայց դանխուլ: Եւ Հրէից գրերն եւ խէլասներն⁴ որ ընդ սալիանճուն էր՝ ի մեզ
 եհասա եւ ի տեսարն տուաք եւ եղև շնորհակալք. բայց այն ստակն ի ձեր կող-
 մանէն էր, որ դուք յայեալ գատաւարէն առեալ էիք՝ եւ մեք ի Հրէից առեալ՝
 ի նորա մարդն տուաք:

(Երկրորդ էջ) Լրացեալն Արիոս կատաղին Ղայսերն՝ յորժամ ոչ բա-
 րով եկն ի տեղոյդ զմեր Պրիստրոն վարդապետն եւ գիւրդն մեր՝ ծաղկամբ
 յղեցի ասել նմա ո՛չ բարի եկիր. եւ պիղծ սպասուորքն ասացեալ են թէ աստ
 ո՛չ է՝ եւ ի դռնապանի խուցն նստուցեալ զմերսն՝ եւ այնքան պատիւ արար-
 եալ, մինչ զի ի տեղի բախի⁵ ջուր արբուցեալ. եւ այնպէս տխուր դիմօք ե-
 կին. եւ յետոյ ինքն եկեալ ի Սուրբ Գիւրգ զմեզ անդ ոչ եղիս եւ Տեառն փառք
 զի պիղծ երես նորա ոչ տեսաք. եւ զի նախ նկուն եւ երկիւղալի էր յինքանց.
 բայց ի դոյ իւրեանց շատուծոյ(?) թարգմանին անիծելոյ երես առեալ բա-
 դում հաջմունն առնէ ի վերայ մեզ՝ հեղնելով թէ գիտէ ո՛րպէս դայր եւ գնայր
 ի Սուրբ Յարութիւն բազում հառադջօք⁶, եւ ի Բեթլէհէմ փառօք մտանէր եւ
 ելանէր՝ մինչ զի կանայք զոսի նմա տային. նաեւ յամենայն լեզուս Էրմէնու
 վանքն գոյր՝ եւ ըստ իւր անդուռն բերանոյ լիտի բարուցն քամահելով թէ զէր-
 մէնի ազգն իւրեանց առաջնորդով եւս յայս հալս հասուցի եւ ոչ ա՛յլ ոք, ան-
 չափ գիր գրելով յերուսաղէմէ ի Բելզանդ՝ եւ այլ բազում եպերանս ի սոյն
 կարգի. եւ իմ դայտսիկ լսելով փա՛ռս տամ Աստուծոյ ասելով թէ այս ամե-
 նայն եկն ի վերայ իմ վասն իմ մեղացն. եւ վասն այնորիկ գրեցի զի փառք ինչ
 չուենջ գոյ թէ կրկին նա դայոց է վէքիլ՝ զոր Տէր մի՛ յաջողեացէ նմա դալ աշ-
 դրը՝ զձեզ իմացէք՝ զի այսպէս է նոցա բարեկամութիւն՝ եւ լիցին նպոխալք
 յԱստուծոյ ազգօք եւ ժողովրդօք:

Զհանդուցեալ մահտեսի Սարգսի Կեսարացոյ զգրամն ըստ գրոյ թէ-
 մէսսուկին՝ առաք անպակաս յորդոց նորա, օրհնեալք լիցին ի Տեառնէ: Աստ-
 ուած ձեզ խէր տայ՝ օրհնեալն յԱստուծոյ մահտեսի Մելիտոն աղայն զՍուրբ
 Սարգսի գրսի սէտէֆիլի դուռն ա՛յնքան խարժով ըզրկեր, եւ զեմֆայու գե-
 րեզմանատան զյիշատակարանի քարն ըզրկեր. ոչ մեր Աստուածատուր վար-
 դապետն գրեր թէ ահա զքարն ի տեղն դրաք, եւ ոչ դուք օրհնութեան գիր մի
 նմա յղեցիք. եւ վախեմ թէ ի տեղն այլ չէք գրեր. համարիմ թէ մեք մոռացաք
 զգրել ի բազում զբաղմանց. ո՞չ անիկ սպրանքն առաջի աչաց է. վասնորոյ ի
 հասանիլ գրիս՝ զգուռն չուտով ի տեղն տայք դնել հռչակաւոր ծանուցմամբ
 եւ պատարադաւ, եւ թէ բան մի այլ մեր Աբրահամ վարդապետին ասպարած
 են նոքա, հարցէք եւ դոյն եւս կատարեցէք. եւ լաւ մեծ գիր մի շնորհակալու-

2 Կայան, պաշտօնավարելու վայր:

3 Պատրաստ:

4 Զերծում (պարտի) տուող գիր, գրութիւն:

5 Օղի:

6 Պահակ:

թեան վասն դրան եւ վասն Էմֆայու գերեզմանատան նմա յղեցէք անպատ-
ճառ : Եւ դու ո՛րդի Յովաննէս վարդապետ՝ գիրն մեր եւ բառն թուրքի գրեւ եւ
ընդ մեծ գրոյն ըզրկես՝ որ չլինիմք ամօթով, որպէս այժմ. միթէ քի՞չ երախ-
տիք ունի ի վերայ մեզ : Ահա ընդ գրարերիս եւ զԱպուրվահայ Էֆէնտիին չինած
Ֆերմաններն եւս յղեցի : ԼԲ (38) դուռ զխարջն ետու՝ առէ՛ք ի նմանէ : Ի մօտ
Համթայ առաջնորդ Պետրոս վարդապետն ինձ գո (3000) դուռ ի փօլեցայի
թէմէսուկ կայ՝ Աստուծոյ Համար չմոռանայք առնուք ի նմանէ՝ զմօհրս
պատուեցէք եւ զգիրն առ իս ըզրկեցէք, զի ինձ գրեալ է թէ յերուսաղէմ կու-
տանիմ տամ զգիրն : (Երրորդ էջ) Եւ ահա զՍուրբ Յարութեան չրջապատ մա-
րադուրի պակասն զ փեղկ կտորն զուպուրով յղեցաք ընդ դատաւորի նաւին,
ձեռամբ դատաւորի թէրզի պաշի օրհնեալ մահախնացու Յարութիւնին : Եւ թէ
խարջ է արեր ի վերայ վարադուրին տայք. եւ կարել տայք զվարադոյրն՝ զի
լմնցաւ. եւ բարով անմիտս Հասանի ի տեղդ : Եւ մեր մահտեսի Գաղպարն պա-
լաթցի Լազ կոչեցեալին՝ օղնեաց դնոյն՝ Աստուծոյ Համար յորժամ զրէիդ վար-
դապետի յիշատակարանն սրմայով ի վերայ տայք զրել՝ եւ զնորս անունն եւս
տայք ք կտորի վերայ գրել այսպէս. յիշատակ է մահտեսի Գաղպարին եւ
մահտեսի Հուրիին : Ո՛րդի Յովաննէս վարդապետ՝ դու մօղայիթ լիցիս տաս
զրել, զի այս մահտեսի Գաղպարն ու (1000) դուռ եւ Սրբոյ Աթոռոյն. որ ըզ-
մանքն Ուսկուտարու չինեցաք Աստուծով. ինդիրն այս զի ի Սուրբ յԱթոռն, ի
Սուրբ Աստուածածնին չիրիմն՝ քառասնից տամք կատարել՝ վասն Աստուծոյ
տայք զվերդրեալ անունս յիշատակել ի Սուրբ Պատարագն. զիս պարտական
չթողուք զի խոստացայ նմա. եւ ի Սուրբ Յարութիւն : Եւ այդ թէրզի պաշի
Յարութիւն՝ յամենայն կողմանէ յԱստուած եւ ի ձեզ ամենեւեան : ԶՖաղտին
տեղտար աղային զալայպէկութեան զպէրաթն՝ յղեցաք ահա՝ եւ թէ զպատմու-
թիւն զամենայն գրեմ զպէրաթին՝ ա թապաղայ՝ թուխտ չօղտեր. թէ ո՛րչափ
մատ արգեր ի վերայ իւրն եկեր էք ի տեղս՝ Աստուած գիտէ՝ որ յայս խեղճ
ժամանակս՝ մեր ետգիհի՞ Իպրահիմի ձեռօք չորս հարիւր եւ եօթն դուռ խարջ
դնաց. եւ ու (1000) մուշաթով⁷ հազիւ եղեւ. բարով մայելէ թէ զլաւութիւն
զխտէ. ո՛րդիք Գարբիլէ վարդապետ եւ տիրացու Պօղոս՝ կոչեցէք զաղտ գիւնքն
եւ Յովաննէս վարդապետն թող կարգայ՝ որ ինքն իմենայ. եւ իւրն ապսպրե-
ցէք որ զմեր անունն բնաւ չի տայ պարծելով թէ նոքա արած են, թէ զմեր
խաթին կուղէ. եւ գիտեմ որ զրամ չէք կարեր յիւրնէ առնուլ. բայց թէ քոր
կամ քիւրէն¹¹ կամ այլ ինչ կարացիք առնուլ յիւրնէ՝ մեծ քաջութիւն է. եւ
Աստուծոյ Համար չլինի՛ չլինի՛ թէ այսպիսի բանի մօտենայք. թէ եւ թշնամու-
թիւն առնիցեն, զի շա՛տ միտս կրեցի որ ոչ կարեմ գրել : Ո՛հ ինձ՝ իմ աշացս
լոյս որդիք վշտակիցք եւ ցաւակիցք. զի այս ք տմ եղեւ որ ի Սուրբ Տանէդ ել-
եալ եմ, եւ չեղեւ թէ ճմարտութեամբ մէկ բանի մի Համար աւետեաց գիր մի
զրէի, թէ վասն մեր գալոյն, եւ թէ վասն այլ ինչ իրաց. այլ այժմ գտոյցն
զրեմ. ի գալ ամին թէ ողջ մնացի՛ այլ. յայս նորս Բարիլոնս՝ անհնար է ինձ
մնալ. միայն ուխտաւորաց՝ եւ մեր որդի Աստուածատուր վարդապետին պա-
լոյն եւ ձեր օղնութեան կիսայիմ. դուք գիտէք եւ ձեր զայրէթն. զի յամենայն
կողմանէ զատարկացեալ նաեւ յուսահատեալ եմ. բանիկ մի ըզրկէք շատկեկ

7 Արքուճի հրովարտակ :

8 Թուզրի բերք :

9 Գրագիր :

10 Ազայանգով :

11 Կիր :

լինի, որ հեղ մի զմորութս պոծացնեմ յայս տեղոյս Աստուծով ելանեմ, զի մաշեցայ կրկին անձամբս՝ եւ եմ ի վտանգի. Աստուած ճար առնէ: ՉԱխոցի Ֆաթալահի եմ (500) դուռնի թէմէսուկն ի մաշտեսի Ապստուղէն առաք. եւ կրկին անգր յղեցաք. լինի թէ մաշտեսի Աստուածատուրն ողբալեօք բան մի առնու. եւ թէ չեղեւ՝ առնուք զգիրն ի տեղդ թող մնայ, զթէմէսուկն ի մէջ մաշտեսի Աղայի դրոյն դրաք. հոգս թող անէ վասն Աստուծոյ:

(Չորրորդ էջ) Հասարակ ուխտաւորաց ահա կոնդակ մի յղեցի՝ թէ պիտոյ է ի Սուրբ յեկեղեցին տուք ընթեռնույ, եւ թէ ոչ՝ դուք զիտէք: Ի միտածի թէ զիբ մի ամենայն միարանից պրեմ, եւ ոչ զընցի որովհետեւ չաճ չուր. Աստուած ամենեւեցունցս զգաստութիւն տաղէ. ե դուք կրկին ողջութեամբ ողջ լինուք ի Տէր եւ ի պարծանս իմ. որ ի Փետրվարի ծէ ի Սուրբ Գէորգայ եւ կեղեցին զգիրս ծրեցի. բաւ է:

ՉՀինարի Օղլուի սուրկուշի բանն չկարացաք իմանալ որ ընդ նոր կոմսուկչի Հասան աղայի դրոյն զկատարեայն պրեալ եմ. թէ ք ազգն զաղտ ի մէջն Համեցեալ են առնել. բայց ճշմարիտն ոչ իմացաք. թէ չլինի՝ նէ ընդ նոր գատաւորիդ է՝ ւսողութեամբ սղծոյն կէս եւ լման Սբիտիւն. այլ մեղայ՝ զի դատոյցն ոչ իմացայ. իմաստութեամբ խորհեցարուք, զի մի չիտթ ինչ զիպիցի մերով պատճառաւ. եւ Տէր փրկեացէ զձեզ յամենայն չարեաց՝ ա՛մէն:

ՆԱՄԱԿ ԹԻԻ 44 (51Բ)

ՀԱՄՅԷ

Աստուծով

Հառցէ զիրա ի Սուրբ յերուսաղէմ, ի Գերասայծառ յԱթոռն ամենայն Հայոց ի Սուրբն Յակոբ, ի ձեռս Գարբիէլ, Թէոդորոս եւ Յովաննէս վարդապետաց. անբաց ի նոսա Հասուցանողն՝ յԱստուծոյ զվարձս առցէ: Ա՛մէն:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Է՛

[25 Ապրիլ 1738]

Իմ աչացս լոյս աշխատախատակ Պետացդ՝ եւ ամենայն դորձակալաց, եւ ամենայն Միաբանից զողջոյնն սիրոյ կարօտ անձկութեամբ մատուցանեմ թախիժ սրտիւ, եւ զայս ինչ յայտ առնեմ ձերդ մտեւոթեման. զի ընդ այս նախ դարձանամ, թէ ո՛րքան զիր մինչեւ ցայժմ մեզ զընցիք յամենեցուն մէջն այս էր՝ թէ ի քէն զիր ոչ զայ առ մեզ՝ հապա ի՞նչ կլինի կամ ո՞վ կպահէ, եւ այս ինձ մեծ տարակուսութիւն. այլ եղև զինչ որ եղև՝ եւ ամեն եւս էանց ի վերայ. Աստուծով զառաջակայն հոգացցուք. եարամաղիցն՝ Աստուած ինտաֆ տայ. մեք այլ աշխատ նախ զայոյն ակնադէտ կապանեմք զոր Տէրն ամենայնի խաղաղութեամբ հասուցէ աստ՝ եւ թէ զոր ինչ ընդ պալիւշուն պրեալ եմք՝ արարեալ էք՝ Աստուծով ամենայն բան զճանապարհն կպտանէ. վասն ձողի տալոյն երկուքն հոգս չեն աներ՝ մեք զի՞նչ առնեմք, զի ամենայն ոք յիւր տառապանս անկեալ հեծին. եւ ետփութ ձայն հանկոյ ժամանակն չէր, բայց թէ զկատարն առեալ է՝ Աստուած հաստատ պահէ՝ եւ ի թշնամեաց չար լեզ-

ուսաց աղատեսցէ . եւ նորապոյն ալլ իր մի՛ առնէք ի՛մ որդիք, զի ժամանակ չը-
ռելոյ է . Տէր Աստուած զվերջն ի բարին արասցէ . ընդ Լատինսն կատարեալ
սիրով՝ մնայք ո՛րքան կար է ձեր, եւ զայլազդեաց ղ լատուորսն եւ զամենայն ոք
լաւ շահեցէք, եւ ընդ ալլոցն որպէս եւ զիտէք . եւ երկուց ազգաց տիրութիւն
արէք սիրով . զմահտեսին աղաչեցի վասն ազարի մէկ ուսուսին՝ թէ՛ գնեա .
Հա՛ սասաց եւ չէ՛ . եւ այնպէս յերկրայս մնաց . զուք ալլ սիրով ընդ միմեանս
կացէք եւ աղօթս վասն մեր արարէք, զի զերծցուք յայսմ վայրացս՝ եւ ընդ
երկա՛ր եղև պանդխտութիւն իմ ցաւալի կենօք . Տէր զվրէժն իմ խնդրեսցէ ի
թշնամեաց իմոց ըստ իւրն անուտ բանի, զի ումեք վնաս ինչ ոչ հասուցի եւ
ինքեանք զայս արարին ընդ իս՝ ահն ունիմ ի բարձրեալն Տէր զի ոչ թողու նո-
ցա զա՛խ եւ զվա՛խն իմ, որ ալս քամ է որ կամ ի տաղնապի՛ եւ ողի իմ քաղի
վշտօք, նեղութեամբ եւ կարօտիւ . թէ՛ ալլեւալլ բարբաճմունք լսէք յորդոցն
անիծից մի՛ հաւատայք . եւ ընդ ումեք կաղ եւ կոխ շանէք, Հեա ձեր գործոյն
կենայք, եւ Աստուծով ի մօտակայ օրերս կրկին զիր զրեւոյց եմ ձեզ, սակայն
զրեւութիւն գրարերիս զիտէք (լուսանցքին վրայ) զի յելանին իւր կինդրէ
զիր, մեք ալլ ստիպով զայսքանս զրեցաք յԱպրիլի ին . : Ողջոյն տաջիք մեր
բարեկամացն յանուանէ՛ . եւ որ ոք զմեզ կհարցանէ . ի Մօրայ զիր եւ տէֆտէր
եկն թէ՛ ալսքան ապրանք յղեցինք, եւ զուք մեզ չխմացուցիք եւ ոչ նոցա չխտակ
զիր միութեալեան յղեր էք օրհնութեան . ես աստի յղեցի շնորհակալութիւն,
զուք ալլ յղեցէք : Եւ մեր տղայքն Համայնք Սարգիս վարդապետիւ զաջն ձեր
Համբուրեն կարօտիւ . եւ ողջ լերուք՝ ի Տէր եւ ի պարծանս Հիւրոյս Գրիգոր
իւր պետի՛ որ ի Սուրբ Գէորգայ եկեղեցին զզիրս ծրեցի . բաւ է :

Իմ աշացս լոյս Հօր ձերոյ բէիդ վարդապետին՝ լալոտ աշօք զսուրբ
աջն Համբուրելով զողջոյնն սիրոյ տարիմամբ կարօտի բնձայեմ, եւ իմ որդոց
իւր սպասաւորացն զԱստուծոյ օրհնութիւն տամ, զի լաւ սպասաւորութիւն
նմա ստնիցեն : Ո՛հ՝ Տէրն ողորմեցի, ա՛մէն :

ՆԱՄԱԿ ԹԻԻ 45 (54Բ)

ՀԱՅՏԷ

Աստուծով

Հասցէ զիրս ի Սուրբ յերուսաղէմ, ի Սուրբն Յակոբ՝ ի ձեռս
Տեառցն Գարբիէլի, Թէոդորոսի եւ Յովաննու գործակալ վարդա-
պետացն, ի բարին :

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Է՛

Աստուածային Սրբոց Տեղեացդ՝ եւ զերագահ Տեառնահաստատ Սրբոյ Ա-
թոռոյ ժրաջան եւ բազմախոնջ քրտնածոր վաստակաւորացդ՝ Տեառնդ
Գարբիէլի, Տեառնդ Թէոդորոսի եւ Յովաննու աստուածաբան վարդապե-
տացդ՝ հողեծին որդոցդ իմ ի Քրիստոս՝ զսէ՛ր՝ զողջոյն՝ եւ զօրհնու-
թիւն Տեառն՝ բնձայեմ բազմամբ սիրոյ :

¹ Անգգամ, ստամբակ, անպիտան :

² Շիմուամբ, շէնք, շիմութիւն :

զմեղ իմեր հաշմարդիկ՝ շատ շահ կայ յուսեւէլի դար. (լուսնցքիմ վրայ) զի թշնամոյ տէրն պարտի միշտ զգոյշ կայ. զի տեղոյդ եկեայ կես[արն] տոտ ա-
րարին տեղոյս վէքիլ եւ ի դու խրեանց ուխտաւորաց նախն՝ յայնմանէ եւ զբը-
կեցին, բայց զրոյց ի վեր ոչ ել. եւ աստի յոմանս թէ խնդրեալ է աղերսիւ տալ
հրաման զայլ աշղբ իբր զմիարան նստիլ. եւ նորա եւս զուխտաւորաց զնու
վարձեցին. եւ ահա զՅունաց զնոր վաթրաքի տեղոյդ զտէրաթի սուրէթն ի մէջ
զրոյս եղեայ առ ձեզ յղեցի. բայց շատ մի յայնմէք. ո՛ւմ որ պիտոյ է յայտ-
նել,՝ նմա առննձին ցոյց տուք. եւ զայս եւ սիրով պատուիրեմ զի կազ եւ կը-
ռիւ չլինի թէ առնիցէք ընդ մարտացն, եւ ընդ Լատինսն յոյժ սիրով կացէք.
եւ ի ձէնջ Հոռհանլի եմ յոյժ սիրեցեայ որդիք իմ եւ աչացս իմ լոյսք՝ որ
յայտանս Ժամանակս բազում նեղութեամբ զԱրքայ Աթոռոյդ զգործն հոգացիք
եւ զիս ամօթով չարարիք. Աստուած զձեզ օրհնէ եւ զօրացուցէ. եւ բոլոր ա-
չօք զձեզ աղաչեմ զի սակաւ մի յայլ համբերեցէք, զգայրէթն ի ձեռաց չթո-
ղուք. զմիարանսն եւ զայլսն սիրով շահէք, զտան պահասութիւն հոգայք, եւ
յաւելորդացն ի բաց լերուք. եւ ի Սուրբ Տեղիսն՝ դուք եւ միարան եղբարքն
ազօթն արարէք, զՏէր աղաչելով զի յաջողեցէ զգործս մեր ի բարին. որ եւ
ամենեցունս զսիրոյ ողջոյն մատուցանեմ: ՅԱնտոնի կնոջ ընչիցն խէր չկայ,
զվէրէսիէն² յոմանց առաք եւ մնացեալքն տալոց են բաց յերկուց երեցանց.
Ջմիւռնիոյ զէտն³ հաստատեցաւ ի Սուրբ Գահն զանունն յիշեցէք. ի Հարխու
տէր Աբրահամէն զսիրոյ եւ զյորդորական զիրն պահաս չանէք. զԱէֆէրն եւ
զԱմիրխանն լաւ էք արեր ի վերայ զործոց զնելով. եւ ահա այսօր որ է Վար-
դապետի պահոց ք. շարթին, նաւն եկն ի Ղում Ղափուն, Աստուած ուխտաւոր
տայ. թուի ի մօտ օրերս չիւրցն նաւն աստի կեկանէ. թէ այլ զրոյց լինի ընդ
նոսա յղելոց եմ. եւ այժմ այսքանս բաւեցի. ողջ լերուք ի Տէր եւ ի պարծա-
նքս Գրիգոր իբր պետի՝ որ ի Յուլիսի պ զգիրս ծրեցի յԱստուտար ի մեր փա-
քըն: Իմ սիրելի հօր բէկ զարդապետին կարօտի զողջոյն ոնծալեմ. եւ ամու-
ճայ մահտեսի Գաղպարին եւ թարգման տիրացու Պօղոսին եւ ամենայն զործա-
կալաց կարօտ ողջունիւ զԱստուծոյ օրհնութիւնն մատուցանեմ:

Հասցէին տակ

Գրաբերիդ Ը(8) զօլքայ տուաք:

ՆԱՄԱԿ ԹԻԻ 46 (55)

ՀԱՍՅԷ

Յերուսաղէմ, ի Սուրբն Յակոբ, ի ձեռն
Յովհաննէս իոնեմ վարդապետի զանձապահի.
անբաց հասցէ գիրս ի բարին:

ԲՈՎԱՆԴԱԿԱՆԻԹԻԻՆ

է՛

[15 Օգոստոս 1738]

Քրիստոսական ողջունիւ. եւ օրհնութեամբ բազմաւ ծանիր սիրելի որ-

2 Գրաւ: Փոխ տառաւոր դրամ:

3 Կ'ակնարկէ Վազար Ա Զահկեցիի:

զի իմ Յովհաննէս րազմաշանձար վարդապետ . զի այդ Ալէքսան տիրացու գրարարէրդ՝ է յԱննայ՝ և յանցեալ ամբ մայր դորա ալբի գոյտի եկն յախտ և մնաց այդր և մեր օրհնեալ բարեկամ մաշակութիքն՝ զայդ աղայր բերեալ յանձնեցին ի մեկ վասն ընթերցման . և այս մի ամ է որ առ մեկ է , և ունէր կարօտ վասն ուսման կրթութեան . և զմեր որպէսութիւն գիտեա թէ յո՞ր խղճութեան և վշտակութեան միջի եմք , մոռանալով զմեկ և զայնս զորս գիտէաք . ո՞չ խղճութեան . զմանորով իրողն և կն զա մնալով թարց ընթերցման . յորդորեցի զալ այդր . որ և ահա յղեցի այդր յանձնելով ի մեր յորդի Աստուածատուր վարդապետն . զի Աստուծոյ յորժամ ալբի Հասանիցին՝ բերեալ ի քեզ յանձնեցէ . աբդ՝ սիրովն Աստուծոյ պատուիրեմ քեզ՝ զի վասն իմ և վասն բարեկամաց մերոց խաթիբն՝ ընկալցիս մեծաւ գթով . և Հոսս յանձին կալեալ ուսուցես զգա ի Հանձարս իմաստութեան . և ինամարկեցես Հոգեւոր յանձնութեամբ . և զանկ և զմեծկոյթ տալով զմա քստ պիտոյց . զի անընդել է վանացն կացութեան . վասն այնորիկ կրկնարանեմ զի յօժար կաճօք յաւագոյն ինաստարցեալ զմա՝ և մի թողուցուս ինքնազխտութեամբ և զատարկ չըջալայի . յԱստուծոյ և ի քեզ յանձին զի մեր որդի է և որրորդի . և ոչ զլ ըր տերաւոր ի իրմարման (լուսանցիքն վրայ) գիտեալ ձերոյս զօրդ զատման յոյր զի իր իր պեւի որ յոյստաստի ժե զգիրս ծրեցի . բա է :

Հրաւ. ԱՐԱՅ ԳԱՅՆՆԵԱՆ

(Շաբ. 8)